V. ÉVFOLYAM, 8. SZÁM. ÁRA 30 FILLÉR. 1955. ÁPRILIS 14.

TANULNI! TANULNI! TANULNI!

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

A KV határozata után egyetemünkön

A Központi Vezetőség márciusi határozatának nyilvánosságra hozatala óta lezajlott aktívaértekezlet, párttaggyűlések, párt- és DISZ-csoportértekezletek megmutatták, hogy a KV határozata mély visszhangot keltett az egyetem kommunista és pártonkívüli dolgozóiban, mindenekelőtt korábbi munkánk felülvizsgálására, az elkövetett hibák kijavítására ösztönzött.

Taggyűléseink feltárták azt a kétségtelen tényt, hogy pártunk júniusi és kongresszusi határozatainak jobboldali liberális felfogása nálunk is nem ritkán megmutatkozott.

Egyes elvtársak kezdték semmibe venni a pártfegyelmet, sőt előfordult, hogy durván megsértették azt. Ezek az elvtársak nyilván úgy gondolták, hogy az említett határozatok végrehajtásához nem szükséges a pártfegyelem szigorú betartása. Ez a nézet kifejezésre jutott a pártmegbizatások pontatlan végrehajtásában, késedelmes jelentés leadásban, taggyűlések és aktíva-értekezletek hiányos látogatottságában is.

Pártunk Központi Vezetőségének 1953 júniusi határozata őszintén feltárta és erőteljesen bírálta az elkövetett hibákat. Egyesek ennek alapján „a mindenre való tekintet nélküli bírálat" szükségességét hangoztatták.

Ugy gondolták, hogy csak azt lehet őszinte beszédnek nevezni, amely a hibákról beszél, amely mindenhol és mindenben csak a negatívumokat keresi.

Ilyen jelenségektől a mi pártalapszervezeteink sem voltak mentesek. A bírálat sokszor eltorzult. Nem segítette a párt eszmei politikai egységének megszilárdulását, a párt és a tömegek kapcsolatának megjavulását, hanem ellenkezőleg, ingadozást, bizonytalanságot, a párt biztonságos vezetésébe vetett hit meggyengülését eredményezte.

A bírálat eltorzulása megmutatkozott tanszékeinken és hallgatóink között is. A hibák nagyságát főként személyes tapasztalataikból és tájékozottságukból szűrték le. Ugy gondolták, hogy ők mindent jól látnak. Ez a nézet nem ritkán önteltséggel, elbizakodottsággal vegyült.

A túlhajtott bírálatok elleni fellépés mellett pártszervezeteinknek fontos feladata továbbra is fejleszteni a bátor, pártszerű elvi bírálatot és önbírálatot.

A bírálatokhoz hasonlóan alapszervezeteinkben eltorzult pártunk legfontosabb szervezeti elvének, a demokratikus centralizmusnak értelmezése is. Egyes elvtársak kezdték támadni a centralizmus elvét és szembeállították azt a demokratizmussal, amikor köztudomású volt a tanulmányi fegyelem leromlása. Megmutatkozott a centralizmus elvének támadása abban is, hogy a felsőbb pártszervek határozatairól mindenki vitatkozott, igen sokan bírálták ezeket, de kevés kommunista akadt, aki felvetette, hogy a határozatokat hogyan lehet legjobban végrehajtani saját területünkön. Ezen a téren még most sincs megfelelő változás, tapasztalható például — egyes tanszékeket kivéve — hogy

a KV határozatának alkalmazása a tanszéki munkára vontatottan halad. Pedig ezen a téren semmiféle késlekedésnek nincs helye.

A hazafias és internacionalista nevelés terén is sok tennivalója van pártalapszervezeteinknek és tanszékeinknek. A KV határozata az ifjúság körében elengedhetetlenül szükségesnek tartja a nacionalizmus és sovinizmus elleni kíméletlen ideológiai harcot. Az egyetemen különösen nemzetközi kérdésekkel kapcsolatban terjedtek el soviniszta nézetek.

Különösen az alsóbb évfolyamokon találjuk meg a sovinizmus nyomait, ezért az itteni párt- és DISZ-szervezeteknek és oktatóknak a jövőben fokozottabb munkát kell kifejteni, a soviniszta megnyilvánulások ellen.

Az oktatásban nem nagyon került sor kifejezetten téves nézetek hirdetésére, mégis sok vonatkozásban meg kell állapítanunk, hogy nem mindenben jártunk el a marxizmus-leninizmus szellemében.

A júniusi politika eltorzításával kapcsolatos fogyatékosságok majdnem minden tanszék oktató munkájában jelentkeztek. Sok bizonytalanság volt, egyes kérdések nem tisztázódtak kellőképpen, nem alakult ki egységes álláspont az oktatók között. A hallgatók részéről felmerült hibás, vagy pesszimista, esetleg ellenséges nézetekkel szemben sem mindig léptek fel tanszékeink elég biztonsággal, következetes pártossággal és meggyőződéssel. Néhány lényeges kérdést nem súlyának és jelentőségének megfelelően oktattak.

Elhanyagolták eredményeink meggyőző, sokoldalú ismertetését és ezzel együtt a szocializmus perspektívájának megvilágítását.

Ezzel szemben nem egyszer túlzott hangsúlyozást nyertek hibáink.

Hallgatóink jelentős részében sok kérdésben pesszimista álláspont alakult ki. Erről a nemrég lezajlott vizsgák bőséges anyaggal tanuskodnak.

Általános jelenség volt, hogy a hallgatók a vizsgán lényegesen gyengébben tudták a szocializmus építésének magyar vonatkozású kérdéseit, mint az ugyancsak mult félévben tanított imperializmus politikai gazdaságtanának kérdéseit. Ebből is látszik az átmeneti gazdaság kérdéseinek a hallgatók körében való lebecsülése. Ezenkívül nagy volt a fegyelmezetlenség, sok volt az óramulasztás, s egyesek a „szabad egyetem" szükségességét hangsúlyozták.

Az elmélet és gyakorlat szétválasztásával különösen az iparosítás kérdéseiben találkoztunk a KV határozata előtt.

A IV. éves gazdaságföldrajz szakos hallgatók közül sokan hangoztatták: helyes a nehézipar fejlesztésének szükségessége, helyes a nehézipar elsődleges fejlesztésének elve. Ugyanakkor különösen önköltségi szempontokra hivatkozva, Sztálinváros felépítésének szükségességét a gyakorlatban tagadták.

Az elmélet és gyakorlat szétválasztása szerte az egyetemen megmutatkozott abban a téves nézetben is, hogy a mezőgazdasági termelőszövetkezetek számbeli növelése jelenleg nem időszerű, mert nincsenek meg hozzá a megfelelő feltételeink. Ha a termelőszövetkezeteket számbelileg növeljük, akkor — mint mondták — veszélybe kerül a gyengébb gazdasági eredmények miatt a mezőgazdaság összességének fejlődése. Világos, hogy akik ezt bizonygatták,

szem elől tévesztették mai gazdasági eredményekre hivatkozva, a marxizmus-leninizmusnak azt a tanítását, hogy csak a nagyüzemi gazdálkodás hozza meg végsősoron a parasztság felemelkedését.

A jövőben a gazdaságot és politikát szerves egészként kell vizsgálni.

Hallgatóink között a KV határozata után véglegesen fel kell számolni saját szakmánk lebecsülését és fokozottan a hivatásérzet kialakítására kell fordítani figyelmünket. Korábban gyakran tapasztaltuk, hogy hallgatóink lebecsülték saját szakmájukat, nem tanulták kellőképpen a közgazdaságtudományokat. Ebből

a pesszimista hangulatból következett a kollektív szellem ápolásában megmutatkozó hanyatlás és a tanulmányi fegyelem gyakori megsértése.

Nem kétséges, hogy a hibák elemzése és feltárása mellett erőteljesen hangsúlyozni kell az elért eredményeket is. Nem jelentéktelenek azok az eredmények, melyeket a közgazdászok képzése terén elértünk.

Nagyot léptünk előre az oktató- és nevelőmunka tartalmi színvonalának emelésében. Tanszékeinken különösen az oktatómunka fejlődött sokat,

melynek eredménye, hogy évről évre magasabb szakmai és politikai felkészültségű elvtársak hagyják el az egyetemet. Az a tény, hogy az elmúlt félévben tanszékeink oktató munkájában hiányosságok is mutatkoztak, nem homályosíthatja el előttünk, hogy tanszékeink az elmúlt félév során is oktató munkában, eszmei, ideológiai és módszerbeli vonatkozásban jelentős lépést tettek előre.

A jövőben fontos feladatunk a pártfegyelem megszilárdítása, funkcionáriusaink és párttagságunk körében egyaránt.

Nem kevésbé fontos feladatunk, hogy kérlelhetetlen harcot folytassunk a párt ideológiai és szervezeti egységének aláásására alkalmas álmarxista nézetek ellen. Nem elégséges csak a hallgatók körében már kialakult marxizmus—leninizmustól idegen nézetek ellen küzdeni és azokat felszámolni, hanem

a politikai és oktatómunka alaposabbá tétele útján a jövőben meg kell akadályozni az ilyen nézetek kialakulását.

A pártaktíva-ülés világosan megmutatta, hogy az ideológiai biztonság megszerzésére a marxizmus—leninizmus tanításában való tájékozásra legalkalmasabb hely az egyetem, ahol kizárólag tanulmányi kérdésekkel foglalkoznak hallgatóink. A KV határozata után világosan látjuk, hogy éppen a klasszikusok alapos tanulmányozása az az út, amely a szilárd világnézet, helyes elmélet kialakulására vezet, amely alapján mindenki legyőzheti saját kételyeit és eredményesen harcolhat az ellenséges nézetek ellen.

Az eddigi viták eredményekre vezettek, azonban korántsem lenne helyes a megnyugvás álláspontjára helyezkedni. A KV márciusi határozatának tanulmányozása és a feladatok levonása továbbra is központi feladatunk.

Felszabadulási ünnepély

Egyetemünkön április 2-án, hazánk felszabadulásának 10. évfordulója alkalmából ünnepséget tartottak. Ünnepi beszédet Fogarasi Béla rektor mondott.

Jutalmazások

Egyetemünk vezetősége pénzjutalomban részesítette a legjobb munkát végző oktatókat, az egyetemi és diákotthoni dolgozók legjobbjait. A jutalmazás végösszege 92 100 forint.

★

A Minisztertanács hazánk felemelkedése érdekében végzett lelkes munkájukért emléklappal tüntette ki egyetemünk 15 dolgozóját.

JÓZSEF ATTILA EMLÉKÉRE

Ezeréves átok fogta
Duna—Tisza tereit;
Bújt a summás, úr dologra
Küldte paraszt népeit.
Bánat, átok egyrement már;
Munkás várt a gyár előtt,
S bevonta, mint zsemlyét lekvár,
A nap a nyári temetőt. —
Ott pihentél, ott hajolt rád
Hazánk, véres szemfödél;
Ott mutattad, mit hozott rád
Ezeréves szenvedés.
Sunyít a nap, s ő is tudja,
Fáj nekünk a sírhalom,
Kocsmában csak lőre futja,
S borba fúl a fájdalom.
Légy köpköd az ablakokra,
Részegen a perc múlik,
De valahol már sír a nóta —
S megszólal a rőt kuvik.

Valahol téged szerettek,
Valahol még sírtak is, —
Ott, ahol ritkán nevettek,
Ott, ahol úgy szántak is;

Valahol te költő voltál,
Valahol te ma is élsz! —
Ott, ahol a munkásember
Minden este megidéz.

Attila! Ma bánatunkra
Vonatkerék nem felel;
De verseiddel már a multra
Néped, amint megtanulta,
Századokig így perel!

Gold Andor

A TUDOMÁNY VILÁGÁBÓL

Válaszok az előző heti kérdésekre:

1. Az autó dudájának a hangja a doppler hatása miatt szól magasabb, illetve alacsonyabb hangon.

2. A. Felmming a penicillin felfedezője halt meg a múlt hónapban Angliában.

3. A bonyolultabb szívműtéteket újabban fagyasztásos eljárással operálják, amikor is a test hőmérsékletét jóval a normális, vagyis 36 C fok alá szállítják és így a szív működése minimálisra csökken.

4. Cinquecento és a Quattrocento az olasz renaissance két nagy évszázada, a XV., illetve a XVI. század.

5. A nemzeti jövedelemnek Marx nem szentel a Tőkében külön fejezetet, csak a harmadik kötet 910-ik oldalán szól róla röviden.

Uj kérdések:

1. Ki mondta azt, hogy „Eppur si muove?"
2. Miért lehet fűszállal megvágni a kezünket?
3. Ki volt az a görög szónok, aki úgy gyakorolta a beszédet, hogy kavicsot tett a nyelve alá?
4. Miért szédül a részeg ember?
5. Miért száll a láng felfelé?

★

Szovjet tudósok bebizonyították, hogy egyes esetekben lehetőség nyílik a rosszindulatú daganatok visszafejlesztésére, bizonyos kezelés után visszatérnek a rákos sejtek normális állapotba.

★

Lucretius és Catullus címmel tart előadást Barcsák István egyetemi tanár, a nyelvtudományok kandidátusa április 26-án este 6 órakor a MÉDOSZ székházban. (VI., Jókai u. 2-4.)

HÍREK

Az 5-ös menza a felszabadulási munkaversenyben 2. helyen végzett. Ebből az alkalomból könyvjutalomban részesültek: Endrényi Győző, Kókai Ilona, Németh Istvánné, Skoncz Gézáné elvtársak; igazgatói dicséretben: Staudt Ferenc, Szelei Imre és Bejczi Mária elvtársak. A vállalaton belüli első helyezett Gyenge Áronné elvtársnő kitüntető oklevelet és az előkészítő részleg vándorzászlót kapott.

*

Április 7—8-án tartotta tudományos ülésszakát a Lenin Intézet. Az ülésszak folyamán előadást tartott: Kassai Géza igazgató „A kis népek sorsfordulója — a Nagy Októberi Szocialista Forradalom" címmel. A kétnapos ülésszakon 18 előadást tartottak irodalmi, ideológiai és nyelvészeti témákból az intézet tanárai és hallgatói. Az ülésszakot Orbán miniszterhelyettes nyitotta meg.

Április 1-én és 2-án tartotta a Budapesti Műszaki Egyetem a tudományos ülésszakát. Az ülésszakon 33 előadást tartottak az egyetem tanárai, köztük több Kossuth-díjas tudós.

*

A Nyelvi Intézet április 1-én tartotta első műfordítói versenyét. A versenyen 4 kategóriában a csoportok 170 legkitűnőbb hallgatója vett részt. A dolgozatok értékelése folyik. Eredményhirdetésre a hónap utolsó heteiben kerül sor.

*

Egyetemünk tanszékei tudományos pályázatot hirdetnek. Érdeklődni és jelentkezni lehet a tanszékeken.

*

Értesítjük a IV. évfolyam hallgatóit és a tanszékek dolgozóit, hogy a május 21-re kitűzött évfolyamzáró-bál főrendezői: LAKOSA JÓZSEF, LUKÁCS JENŐ és SOSOVICSKA IMRE. Kérjük az elvtársakat, hogy a műsorra, rendezésre vonatkozó javaslataikat velük közöljék.

IV. évf. DISZ-vezetősége

★

Azok az egyetemi hallgatók, akik csoportosan akarnak kirándulni, a középiskolásokhoz hasonlóan részesülnek vasúti kedvezményben. A kedvezmény 10 főtől kezdve jár, az év bármely hónapjában. Az egyetem igazolását kell a kérvényhez csatolni, amit arra a pályaudvarra kell benyújtani, ahonnan indulni akarnak.

*

A Bethlen téri Közgazdasági Technikum tanulói április 7-én összegyűltek az iskola díszteremben az iskola Közgazdasági pályázatának kihirdetésére. A pályázat eredményes volt. 53 tanuló jelentkezett, 47 tanuló adott be dolgozatot és 24 kapott jutalmat. Az első díjat Székely Béla a III/b osztály tanulója nyerte, oklevelet, könyvet és egy jeles osztályzatot, a kapitalizmus általános válságáról írt dolgozatával. Többen nyertek még könyvjutalmat, illetve jeles osztályzatot. Az eredményekből, azt a tanulságot vonták le, hogy minden évben meg kell rendezni a közgazdasági pályázatot. Közgazdasági technikumok! — példájuk követésre méltó.

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem II. Tudományos ülésszaka

1955. május 17—18-án tartja egyetemünk II. tudományos ülésszakát.

Referátumot tart Maróti Ödön elvtárs, „A magyar ipar szerkezeti átalakulásának néhány kérdése" és Horváth Lajos elvtárs „A magyar mezőgazdaság szocialista szektora árutermelésének egyes kérdései" címmel.

Mindkét referátum népgazdaságunk fejlődésének legaktuálisabb kérdései tudományos színvonalú elemzését tűzi ki céljául, harcol az iparosítás és parasztpolitika terén megmutatkozott jobboldali elhajlások ellen. Tudományos ülésszakunk tehát fontos lépés lesz a KV márciusi határozatának teljesítésében.

Egyetemisták, tanulmányi eredményeitek fokozásával készüljetek

Művészegyüttesünk a VIT-re készül

Hazánk felszabadulásának 10. évfordulójára rendezett műsor nagy eseményt jelentett együttesünk életében. Hallgatóink, tanáraink és dolgozóink szűnni nem akaró tapssal ünnepelték a „Hortobágyi pásztorképek" c. kompozíció első bemutatóját. A lelkes, kitartó munka eredményének méltó bemutatása és elismerése volt ez a premier. Meg kell dícsérni azokat a táncosokat, akik a legjobb munkát fejtették ki a táncjáték érdekében: Eke Pistát, Buza Gyulát, Voronyák Margitot, Halupa Bélánét, Tóth Erzsit. A tánc nemcsak művészi eredményeket ért el, hanem nagy szerepe volt a kollektíva összekovácsolásában is. Ez a tánc összefogta az egész csoportot, az újakat és az „öregeket". A közös munkában, egymásrautaltságban forrt össze a csoport.

Most kell aztán megmutatni együttesünknek tudása színejavát! A DISZ KV elsőnek javasolta őket az országos versenyre. Az esélyek reális mérlegelése még nem adott az együttes történetében ilyen nagy bizalomra okot, mint most Vetélytársaink komolyak, de nem legyőzhetetlenek! A VIT-re való kijutás győzelem kérdése.

Az első nagy mérkőzés április 25-én lesz a MÉMOSZ kultúrházban, a MÉMOSZ táncsoportjával. Ez azért is nagyon érdekes lesz, mert a MÉMOSZ csoportjának jellege ellentétes a mi csoportunk jellegével. Ők arra törekednek, hogy kis létszámmal, elvont témákat dolgozzanak fel, a mi táncaink nagy tömeggel játszódnak le, dekoratív, közvetlen, könnyen érthető témákkal fejezik ki mondanivalójukat. Nagyon fontos, hogy egyetemünk hallgatói nagy számban ott legyenek és együttesünknek tapsoljanak. Ezzel is segítik együttesünket.

A szereplésre ők is készülnek! Szász Béla azt javasolta, hogy emeljék heti háromra a próbák számát, amely így órában heti kilencet tesz ki. Lelkesen fogadta a csoport ezt a javaslatot. Ugyanakkor a tanulásról sem feledkeznek meg: „Egyetemi átlag felett vizsgázni, országos átlag felett táncolni" — a jelszavuk.

Április 25-e előtt még Szegedre is el akar utazni az együttes április 16-án. Ez a szegedi szereplés lesz az első nagy mérkőzés főpróbája.

A zenekarnál nincs minden rendben. Rossz a fegyelem, sokan hiányoznak a próbáról.

Az egész egyetem figyelemmel kíséri az együttes készülődését, mindenki várja a híreket! Mindannyiunknak az a véleménye, hogy együttesünk mind mozgalmi, mind művészi munkáját tekintve, megérdemli, hogy szabad hazánk, szabad ifjúságának új, felszabadult kultúráját képviselje a világ ifjúsága előtt!

Gyenis János.

SZÁSZ BÉLA

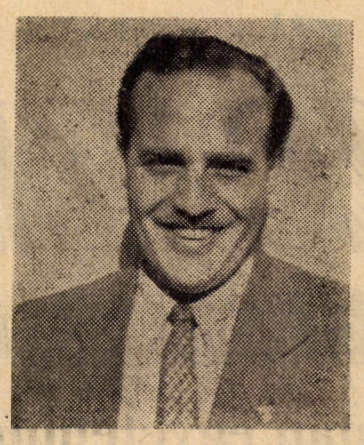

táncccsoportunk művészeti vezetője, hazánk felszabadulásának 10. évfordulója alkalmából a Szocialista Kultúráért Érdemérmet kapta kitüntetésül táncccsoportunkban végzett kiváló művészi és mozgalmi munkájáért.

A DISZ KV kiemelte népi együttesünk Hortobágyi pásztorképek c. számát az ifjúsági seregszemlén. Ez azt jelenti, hogy a fővárosi versenyen nem kell indulnia együttesünknek, hanem csak az országos versenyen.

VERNE GYULÁRÓL

Ki ne emlékezne a kamaszkor kedves Verne-regényeire, s e regények hőseire? Azt hiszem, ilyen ember nincsen. Nem véletlenben rejlik a nagy francia ifjúsági író sikerének titka. Megálmodja a XX. század nagy technikai vívmányait: a „Hódító Robur"-ban a repülőgépet, a Némo kapitányban a tengeralattjárót — s még sorolhatnánk így tovább.

Kifogyhatatlan az ötletekben: felröpít bennünket a Holdba, elvisz az Északi-sarkra, vagy lakatlan szigetekre. Regényei cseleményének dinamikája, lankadatlan hömpölygése állandóan ébren tartja érdeklődésünket. Hősi, küzdő, hús, vér emberek az alakjai.

Fantáziájának sokoldalú csapongását méltó keretben fogja össze írói tehetsége. Korában egyes körök kinevették, gúnyolták. Ezeket válaszra sem méltatja, mert úgy gondolkodik, hogy mit várhatunk azoktól, akiket elvakít az arany, akik nem egy új világot akarnak meghódítani, hanem rabszolgákat.

Verne Gyula 50 éve halott. Regényei azonban még sok-sok generáció ifjúságát fogják szórakoztatni és egyben tanítani is.

Az első szabad május 1

1945-öt írtunk. Az ország alig pár hónapja szabadult föl a fasiszta iga alól, amikor új szép tavasz köszöntött a Duna—Tisza menti tájra.

Városon és falun egyaránt boldogan szívta be az ember a szabadság levegőjét. Az első lépéseket tette meg ekkor az ország az újjáépülés, a felvirágzás felé, Május 1-ét a Horthy fasizmus kegyetlen évei után végre szabadon ünnepeltük. Milyen csodálatosan szép nap volt! Budapest zászlódíszbe öltözött. Vörös és nemzetiszín zászlók díszítették az utakat, a házakat. Milyen boldogság volt szabadon kitűzni a vörös zászlót, meg a csillagot. Az utakon rosszul-öltözött, háborúban meggyötört emberek, munkások fegyelmezett, tömött sorokban vonultak a Hősök tere felé. Boldogság, remény és harcos elszántság sugárzott a szemekből, közben forradalmi dalokat énekeltek, jelszavakat kiáltottak. Jelszavaik felszabadítónkat, a nagy Szovjetuniót, a vörös hadsereget és Sztálint éltették, a reakció elleni harcra buzdítottak.

A Hősök terén nagy népgyűlést tartottak. Rákosi elvtárs is beszédet mondott.

— „Bárhova tekintünk ma — mondotta — szerte a világon, ünneplő lelkes munkástömegek felvonulását látjuk. Mindenütt egységes a proletariátus akarata, a fasizmus elleni harcban. Ezt láthatjuk a velünk szomszédos államokban, az újjászületet demokratikus nemzetek között."

Itt van a mi helyünk is. Be kell bizonyítanunk, hogy „új szellem, új akarat lépett a régi helyébe". Hogy erre képes a magyar nép, azt a munkásosztály segítségével létrejött demokratikus földreform is bizonyítja.

A továbbiakban az egész nép akaratát fejezte ki, a reakció gyökeres felszámolását követelve.

Hangsúlyozta, hogy feladataink nagyok. Egy romokban heverő országot kell újjáépítenünk a legrövidebb időn belül. Bizakodással tekinthettünk a jövőbe, mert hazánkban volt olyan erő, mely ezt a harcot képes volt vezetni: a Magyar Kommunista Párt ereje.

A főváros összegyűlt népe viharos lelkesedéssel fogadta Rákosi elvtárs beszédét. Jelszavak, felkiáltások hangzottak el. Boldog volt mindenki, Ünnepelték a szabadságot, a vörös hadsereget, melynek csapásai alatt utolsókat rúgta a pusztulásra ítélt fasiszta fenevad.

Féltve őrzött emlékként maradt meg ez a nap sok-sok ezer ember emlékezetében, akik részesei voltak történelmi cselekményeinek. Valahányszor május 1-et ünnepeljük, mindig erre emlékezünk, hisz valamennyi közül ez nőtt legjobban a szívünkhöz, mert a felszabadulás után ez volt az első szabad május 1.

SZÍVVEL – LÉLEKKEL

Te is láttad már őket. Akkor találkozol velük, amikor elvégezted napi munkád nagy részét. Sietve távozol az egyetemről. Talán színházba, moziba sietsz. Nem is gondolod, kik azok az emberek, akik este jönnek egyetemre. Annyit tudsz róluk: levelező hallgatók. Pedig érdemes munkájukat, tanulásukat közelebbről is megnézni. Ha ezt teszed, kevesebbet panaszkodsz azért, hogy kevés az időd, sok az elfoglaltságod. Nézd meg, mit csinál, hogy és miért tanul most egy levelező hallgató.

Sipos elvtársról van szó. Az ötödik félévet végzi. Eddig csupán három jó szerepelt bizonyítványában. (Szép eredmény, ugye?)

Hogyan érte ezt el?

A válasz egyszerű: munka után mindennap tanul, mégpedig nem egyedül. Tanulópárja van. Mindent megbeszélnek, segítik egymást. Nincs könnyű dolga. A jegyzetellátás nem kielégítő. Késik, vagy nincs. Konferenciát is ritkán kapnak. Egyszóval: tanulási körülménye nem valami rózsás. Sok önállóság, akarat és kitartás kell, hogy elvégezze az egyetemet.

Miért tanul hát? — kérdezheted. Van munkája, megtalálta helyét az életben. Mire való ez a megterhelés?

A választ te is tudhatod. Felelősségteljes állást tölt be. Szüksége van az itt tanultakra. A Közlekedésügyi Minisztérium dolgozója. Nap-nap után olyan feladatokat old meg, amelyeket egyetem nélkül nem tudna elvégezni. Ezért tanul. Örömet jelent neki a tanulás. Élvezettel foglalkozik filozófiával, bár munkájához szorosan nem tartozik, viszont látókörét szélesíti.

Miért nem tanult tovább érettségi után? — kérdezem — biztos akkor is sok minden érdekelte.

Elmosolyodik.

Érettségi?... Milyen régen volt az!... Érzem, hogy gondolata egy pillanatra a múltba téved vissza, de máris felel — nem tudtam tanulni. Történelmünk legszégyenteljesebb évei alatt éltem, sokszor munka nélkül voltam. Az érettségiző diákok legnagyobb részének csak vágyálmai voltak, melyek sohasem váltak valóra. Mindegyik tudta, hogy a valóságban esetleg csak tisztviselői szék várja és semmi több. Ott aztán a mindennapi munka gyötrő egyhangúságában eltemeti álmait.

Sipos elvtársra is ez várt. Banktisztviselő lett. 1926-ban elbocsátották. Azután úgy váltogatta foglalkozását, mint más a ruháját. Ott és azt csinálta, ahol és amit lehetett. Meddig? A felszabadulásig.

Az évek gyorsan peregtek. Uj, állandó munkakör jött. Sok nehézség, komoly megbízatások jöttek. Ehhez kapcsolódott még a tanulás is. Minden feladatát becsülettel végzi. Becsülettel és örömmel. Minden cselekedetében az vezérli, amit csinál, nemcsak magáért teszi.

Igy dolgozik egy ember, akiről annyit tudsz; levelező hallgató. Most jobban megismerted. Tanulj tőle. Tanulj meg mindent szívvel-lélekkel tenni.

Most lenne ötven éves!

Minden könyvtár egy-egy orvosságos szekrény a maga módján. Nem üveg alatt tartott tabletták és injekciós fiolák gyűjteményére gondolok itt, persze, hanem amolyan megvasalt, nehéz tölgyfa szekrényre, amilyenekben a régi vajákosok és orvostudorok tartották minden emberi bajra és fájdalomra készen színes orvosságaikat és gyógyfűveiket. Az én orvosságos szekrényemben József Attila a kakukfű. Örökké friss és üde, és tudom, hogy dédunokáim is élvezni fogják az illatát.

Lehet, hogy külsőségesnek neveznek ezért, de a könyveket úgy szeretem, ha kötésük megfelel a tartalmuknak. Petőfit vérvörös bőrbe szeretném köttetni, Babitsot akkor venném legszívesebben kezembe, ha aranyozott szélű lapjait barna fedél fogná össze, Tóth Árpádot pedig viola színű selyembe kötve képzelem. József Attila problémát okozna. Nem tudom mit mondanék a könyvkötőnek. Nyírfakéregbe kösse, vagy tarka puha bőrbe? Vagy kormos és fekete vaslemezek közé szorítsa lapjait?

Mindenesetre valami egészen rendkívüli bekötő-anyagra volna szükség. Olyanra, amely megközelítené azt a megfoghatatlant, ami József Attila lényében van. Azt hiszem ez azért annyira megfoghatatlan, mert két olyan ellentétes tulajdonságot, mint a bájt és az erőt egyesíti magában. És itt mindjárt meg is fogtuk azt a megfoghatatlant, mert mi a báj és erő együtt? Fiatalság.

Petőfi és József Attila a magyar irodalom két fiatal embere. Vannak, akik öregnek születnek és vannak, akik 70 éves korukban is fiatalon halnak meg. Az 1849-es tragédiától József Attiláig minden magyar költő öreg embernek született. Leggyönyörűbb verseik mélyén is ott lappang a bágyadtság, az osztályöröksége, a dekadencia.

Sokáig nem tudtam, hogy miért nem szeretem a dekadens költőket. József Attila megtanított rá. Ezek túl akarnak lépni az emberin, a humánumon és valami ember fölöttit, tisztaformát, vagy tiszta tartalmat akarnak adni. Olyan munka ez, mint mikor Münchhausen saját hajánál fogva akarta kihúzni magát a mocsárból. Ő viszont a legemberibb gondolatokat, bánatokat és örömöket szólaltatta meg. Ez ugyanazt jelenti, mint amit az előbb mondottam: a fiatalságot. Az emberiség örökifjú. Akárki akármit mond, az emberiség nem öregszik. Osztályok, nemzetek születnek és halnak meg, de az emberiség egésze kilép az időből. És aki az egész emberiség költője, az is örökké fiatal marad.

Mondjam el az életrajzát? Minek! Mindnyájan ismerjük! Szegény volt és szeretett. Szerette Flórát és a kültelki suhancokat, szerette mamáját, a gyerekeket, akik a Ferencvárosi-pályaudvaron fát loptak, Juditot és a kis szövőlányokat. A várost szerette? Nem! A falut? Nem! az országot szerette. És mivel nagy szeretet nem létezik gyűlölet nélkül, gyűlölt is. Az ország, a nép ellenségeit.

Minden költő álomlátó. Ő is álmodott, de nem álmokat. A való világot álmodta bele a művészetbe. Vannak reális mesék is. Ezek a népmesék. Ő is ilyen meséket mondott nekünk. Mint Bartók a zongoráján vagy hegedűjén.

Megemlékezést írni hálátlan feladat. Ilyen alkalmakkor illik különböző tekintélyekre hivatkozni, idézni az illető költőtől, más szóval ízekre tépni néhány versét. Ezért nem bánom, hogy amit írtam átcsúszott személyes gondolataim és érzelmeim vonalába. Igy megszabadultam attól az ízetlen feladattól is, hogy József Attilát rangsoroljam a magyar irodalomban. Mintha a legnagyobbak között meg lehetne és meg kellene állapítani, hogy ki nagyobb a másiknál. Azt azonban nem tudom és nem is akarom elkerülni, hogy kimondjam: számomra Ő a legkedvesebb.

Szecskő Tamás

PILLANATFELVÉTELEK

Indulásra készen az egyetem előtt.

Vidáman vonulnak fiataljaink.

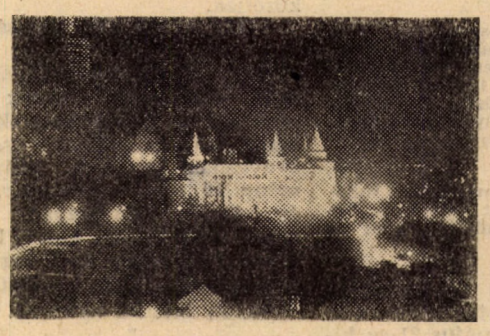

A Halászbástya nappali fényben.

A dísztribün előtt.

FELADVÁNY

Világos: Kb4, Vb3, Bh5, Fa1, Fe8, Hf5.

Sötét: Ke6, Bd5, gy: e7, f6.

Világos indul és két lépésben mattot ad.

Az előző háromlépéses feladványt helyesen oldották meg: Bernáth Kálmán IV. évf. és Nyitrai János II. évf. hallgató.

A megoldás:

1. Bd5 — Kf4;
2. Kd3 — Kf3;
3. Bf5 matt.

A TTIT kémiai előadás sorozatot rendez április hatodikán kezdődően egymásután négy szerdán délután hat órakor, az Eötvös Loránd Tudomány-Egyetem Általános és Szervetlen Kémiai Intézetében (VIII., Múzeum körút 6—8). Az előadások címe Atomelmélet a kémiában. Anyag és elektromosság. Égés és robbanás a levegő kincsei.

Egy német kutató aszfalt-fémoxid keveréket talált fel, amely igen nagy szilárdságúnak bizonyult és a különleges sajátsága, hogy sötétben világít, mint az óra számlapja. Tervezik, hogy az anyagot autóutak építésére is felhasználják.

★

Egyetemünk hallgatói és dolgozói május elsején együtt vonulnak fel.

a nemzetközi proletariátus nagy ünnepe, május 1 méltó megünneplésére!

EÖTVÖS LORÁND

A forradalom évében, 1848-ban született és 36 évvel ezelőtt, 1919. ápr. 8-án halt meg az egyik legnagyobb magyar fizikus, Eötvös Loránd.

Egészen fiatal korában különös érdeklődést tanúsított a fizikai jelenségek iránt, tanulmányainak végeztével, 1875-ben Jedlik Ányost követte az egyetem katedráján. Szívvel-lélekkel tanított, hallgatói a rajongásig szerették. Jelentős tudományos munkájának elismeréseképpen 16 éven át az Akadémia elnöke volt. A kísérleti fizika terén kifejtett kutatásai világszerte nagy hírnevet szereztek neki. Az ő nevéhez fűződik a felületi feszültség kísérleti meghatározásánál a hajszálcsövesség jelenségeinek a vizsgálata, a torziós inga megszerkesztése. Az utóbbival mérhető nemcsak a nehézségi erő iránya, hanem nagysága és a vízszintes síkban való változása is.

Eötvös azonban nemcsak mint fizikus, mint tudós, hanem mint ember is nagy volt. 1919-ben a tanácsköztársaság idején áttörte osztálykorlátjait, s a proletárdiktatúrát támogatta. Nem hagyta abba munkáját, az egyetemen is tovább tanított, ezzel is tüntetve a haladás mellett.

A nyelvi intézet aktívája

1953 szeptemberében Verbényi elvtárs kezdeményezésére a Nyelvi Intézet keretén belül háromtagú nevelési aktíva kezdte meg működését. Tagjai: Nagy Vilmosné, Takács Jánosné, Jedlicska Gyuláné.

A kezdeményezés azon a meggondoláson alapult, hogy az egyetemi nevelés területe — az oktatással szemben — meglehetősen elhagyatott. Számos probléma megoldásra vár. Szükség van tehát olyan munkaközösség kialakítására, mely ezen problémák felkutatását és megvizsgálását napirendre tűzi. Összegyűjti a tanári tapasztalatokat. Részletes programot dolgoz ki a nevelés feladatairól a Nyelvi Intézet számára.

A nevelési aktíva munkáját a következő mozzanatok jelzik:

Tevékenységüket tapasztalatgyűjtéssel kezdték. Az intézeten belül kisebb megbeszélések alapján igyekeztek fellelni minden olyan problémát, ami a tanárok gyakorlatában általános. Kapcsolatba léptek az I. évfolyam osztályfőnökeivel is. Ezzel párhuzamosan behatóan tanulmányozták a nevelésről megjelent irodalmat.

Munkájuk tartalma a szocialista pedagógia gyakorlati alkalmazása.

Részletes nevelési programot dolgoztak ki a nyelvórák nevelési lehetőségeinek — politikai, esztétikai, erkölcsi nevelés lehetőségeinek — kiaknázására. A tervezet kidolgozása során arra a megállapításra jutottak, hogy az egyetemi nevelés ne csak a Nyelvi Intézetre szorítkozzék, hanem kihasson más tanszékekre is.

Így került sor az 1954 novemberében megtartott nevelési ankétra, melynek teljes anyagát annakidején külön számban közöltük. Az ankét előkészítésében tevékenyen résztvett a nevelési aktíva. Az ankét jelentőségét mutatja — többek között — külső visszhangja is. (Felsőoktatási Szemle, Viruló Föld. Hasonló ankétot tatottak az Agrártudományi Egyetemen is.)

Felszabadulásunk 10. évfordulójának tiszteletére rendezett orosz nyelvverseny rendezésében is résztvettek. (A verseny sikeresen és nagy érdeklődés közepette zajlott le.)

További tervük: a Nyelvi Intézet tanárainak a DISZ-szervezet munkájára vonatkozó észrevételeit és javaslatait gyűjtik össze. Segítséget akarnak nyújtani a DISZ-szervezetnek.

A nevelési aktíva eddigi munkája azt bizonyítja, hogy helyes kezdeményezésről van szó. Munkájukban a politikai nevelés — különösen a KV határozata óta — egyre inkább a fő helyet foglalja el. Reméljük, alaposabb munkára ösztönzi példájuk a többi tanszékek pedagógusait is.

MÁJUS ELSEJÉK

A világ munkássága 65 év óta minden május 1-én hitet tesz a nemzetközi proletárszolidaritás és a szocialista társadalmi rend mellett. Nem volt olyan egyszerű kiharcolni ezt a jogot, sőt az elnyomott országokban még ma is munkásvér folyik a munka ünnepén.

A kezdeményezést 1888-ban az Amerikai Munkásszövetség kongresszusa tette meg, amikor határozatot hozott, hogy 1890. máj. 1-én nagy tüntetést rendeznek. A chicagói munkások azonban nem várták ezt meg és már 1889. máj. 1-én 1 napos tiltakozó sztrájkot tartottak. 2 hónapra rá a II. Internacionálé határozatot hozott, amely kimondja, hogy:

„Egy bizonyos időpontban nagy nemzetközi tüntetést kell szervezni, mégpedig olymódon, hogy egyidejűleg minden országban és minden városban egy meghatározott napon a munkások követelik a hivatalos szervektől a napi 8 órai munka bevezetését és a párizsi nemzetközi kongresszus határozatának megvalósítását."

Ma már egészen természetesnek tűnik, hogy szabadon ünnepelhetjük május 1-ét, hisz a felszabadulás óta ez lesz a 11., de nem szabad megfeledkezni arról, hogy mennyit kellett küzdeni, míg eljutottunk eddig. A tüntetéseket, gyűléseket betiltották, de a dolgozók dacoltak a terrorral, rendőrkarddal, csendőrszuronnyal és az elbocsátás veszélyével.

1919-ben száz- és százezrek ünnepelték boldogan az első szabad május 1-et, de a tőkések és földbirtokosok, szövetkezve a nemzetközi imperializmussal, elárulták a népet és még sötétebb korszak következett. Még vadabb terrorral fojtották el a munkásság megmozdulásait. Május 1 idején megtelték a börtönök, őrizetbe vettek minden „gyanús" egyént a „közbiztonság megóvása érdekében". Csak a kommunisták harcoltak elszántan, terjesztették a röplapokat és úton-útfélen kijátszották a Horthy-kopók éberségét, még a német megszállás alatt is.

A Szovjetunió felszabadító harca 1945-ben lehetővé tette, hogy végre újra szabadon állhassunk ki a szocializmus és a proletárszolidaritás mellett. Azóta évről évre száz- és százezren tesznek hitet a múlt harcos hagyományaihoz híven népünk szabadsága, jóléte, a szocializmus ügye mellett.

Miért vagy egyetemen?

Nagyon szerény, csendes, jóindulatú ember Oravecz Dezső, a II/polgazd. szeminárium hallgatója. Szakérettségit végzett jeles eredménnyel. Egyszerű munkás szülők gyermeke. Örömmel figyelte és nagy buzgalommal jegyezte az első előadásokat. Persze, mint minden szakérettségist, őt is gyötörte a kisebbségi érzés — hogyan állom meg a helyem? Megbecsülést, megértést várt, igyekezett beilleszkedni a kollektívába. De ez még máig sem sikerült neki. Vajon miért?

A szakérettségin a hibákat észrevette — csak nem szólt. Ritkán vitatkozott. Rosszaló fejcsóválással vette tudomásul, ha egyesek helytelenül cselekedtek.

Az egyetemen gyenge eredményt ért el. Nem találja a helyét. Miért?... Mi bántja?... Nem mondja el senkinek.

Oravecz elvtárs! Emlékszel?... Egyszer megírtad, hogy „egyes hallgatók az ebédlőben kenyérrel dobálóznak". — S te mondtad, illő lenne megbecsülni szüleink fáradtságos, nehéz munkáját. Nagyon igazad volt. S akkor biztos eszedbe jutott, hogy nemcsak szüleink, hanem az egész nép fáradságos munkájának eredményeként tanulhatunk itt. Cserébe azt kívánják tőlünk, hogy kiváló szakemberek, jó vezetők legyünk.

Ezt várják tőlünk és te mégis kijelented: „nem tudom, miért vagyok az egyetemen!"

Gondolkodj csak, nem nehéz kitalálnod!

Hanyagul dolgozol. Te nem annyit érsz, amennyit a munkád mutat, hanem sokkal, de sokkal többet. Nem érted meg az embereket, s ők sem téged. Így valóban gyötrelmes itt lenned — mint mondottad.

A hibát azonban te követted el, amikor az első nehézségtől visszariadva nem illeszkedtél a kollektívába, borús, pesszimista hangulatba estél. Nincs életcélod. Nem szabad ilyen lelkiválságba jutnod!

Hibát követtek el viszont szemináriumtársaid is, akik magadra hagytak, sok megoldásra váró problémáddal együtt.

II/polgazd. csoport! Ne legyintsetek Oravecz elvtárs elégséges, vagy közepes eredményére hanem nézzétek meg, milyen tanulással érte el! Lehet, hogy eredménye mögött legalább annyi tanulás áll, mint a ti jeles vagy jó osztályzatotok mögött! Ne hagyjátok egyedül vivódni. Meg kell találnotok a hozzá vezető utat, határozott célt kell mutatnotok, önbizalmat kell adnotok neki. Emberként kell közelednetek felé, hogy meglássa az egyetemi élet értelmét.

Igazán csak a szakérettségisek tudják, hogy mennyi fáradság és áldozat árán jutottak az egyetemig. Ezt Oravecz elvtársnak éreznie kell, amikor beszéltek vele!

Ajánlatos lenne minden csoportban körülnézni, mert nem egyedüli Oravecz elvtárs, aki egyetemünkön ilyen hangulatba esett.

Jóbarát

HELYESBÍTÉS

Lapunk előző számában „Jól sikerült minta taggyűlés" cím alatt tévesen Erdős Tibor elvtárs nevét közöltük. A helyes szöveg: A vezetőségnek a Központi Vezetőség határozatáról szóló beszámolóját Erdei György titkár elvtárs tartotta.

A DISZ-MUNKÁRÓL

Pártunk márciusi határozata DISZ-munkánkban új állomást jelent. Az ifjúság nevelésével, a DISZ munkájának megjavításával kapcsolatban igen sok vita volt. Sokan a DISZ fő feladatát kulturális és sportesemények rendezésében, illetve jegyek biztosításában látták. Világos az, hogy nem ez a fő feladat. A DISZ-nek nevelni kell az ifjúságot. Biztosítani kell a tanulmányi fegyelem állandó szilárdítását, s olyan kollektívát kell kialakítania az egyes tanulmányi csoportokon belül, amelyek nem tűrik meg a lazaságot, fegyelmezetlenséget. Mindezek mellett foglalkoznia kell az ifjúságot érdeklő egyéb kérdésekkel, így a szórakozással, sporttal is.

Az utóbbi időben előforduló fegyelmezetlenségek egyik lényeges oka az volt, hogy a DISZ nem foglalkozott eléggé a tanulmányi és fegyelmi problémákkal — gondolván, eddig mindig csak ezt hajtogattuk. A gyakorlat mutatta meg a felfogás helytelenségét.

Az igaz, hogy sokban a DISZ módszerei nem voltak megfelelőek, de ez természetesen nem jelenti azt, hogy a DISZ-munka lényegét, vagy tartalmát változtatnánk, vagy akarnánk megváltoztatni. A helyes az, ha megfelelő módszereket dolgozunk ki, valamint a kultúr- és sportlehetőségeket a legmeszszebbmenően kihasználjuk. A DISZ-szervezetek feladata, hogy az ifjúságot az egyetemen a szocializmus építésének aktív tényezőjévé emeljék.

A taggyűléseken a tagokkal kell megvitatni, hogy milyen módon lehet mozgósítani az ifjúságot a jelenlegi helyzetben, a párthatározatok végrehajtása érdekében.

A párthatározat világos irányvonalat ad ehhez a munkához.

A határozat előtt többen voltak — még a DISZ-funkcionáriusok között is, akik úgy gondolkodtak, hogy az egyetemen nem lehet dolgozni, mert a DISZ nem tud az ifjúságnak semmit sem nyújtani. Ilyen pesszimista gondolatoknak nincs alapja! Az ifjúságra nem a mindenbe beletörődés és a megalkuvás jellemző, az ifjúságban hatalmas erő és lendület szunnyad — s ehhez a lelkesedéshez kell az utat megtalálni. A DISZ-nek erre kell alapoznia munkájában. Mintagyűléseken kell kikristályosítani azokat a módszereket, amelyek segítségével a munkáját meg lehet javítani.

A DISZ-funkcionáriusoknak tehát nem az a feladatuk, hogy azon gondolkozzanak, lehet-e dolgozni vagy nem — hanem komolyan fogjanak munkához, jól készítsék elő a taggyűléseket.

A beszámoló foglalkozzon a DISZ-munka módszereivel, vitaindító legyen. Váltsa ki a diszisták érdeklődését.

Érezze minden DISZ-tag, hogy az ő kis munkája is elősegíti a DISZ-t feladatainak megvalósításában és ezért megbecsülik.

Az eredmény nem maradhat el, a DISZ-tagság munkája fokozódik, amely el fog söpörni mindenféle pesszimista, kétkedő hangulatot és a DISZ teljesíteni fogja azt a szép feladatát, amely ráhárul a párthatározatok megvalósításáért vívott harcban.

III/C. alapszerv.

ÜZEMBEN

A füstölgő gyárkémények birodalmában:

RÁKOSI MÁTYÁS MŰVEK

Bolyongok a hatalmas üzemóriás területén — egy futárpostás kislány kíséretében, akinek köszönhetem azt, hogy nem keresem még ma is az RM öntöde tervosztályát. Itt dolgozik ugyanis két negyedévesünk is — Gombár és Bóta elvtársak. Számok végtelen sorozatával teleírt nyomtatványokban elmerülve találok rájuk.

— Bizony van elég munkánk. A feladatok nagyon feszítettek: három hónap alatt négy beszámoló dolgozatot kell beadnunk a tanszéknek s az adatok előzetes összegyűjtése, elemzése és feldolgozása rengeteg időt vesz el. Az ember itt megtanulja, hogy a tervezés nem csupán a terv összeállításából áll s egyáltalán nem olyan egyszerű, ahogy azt az egyetemen elképzeli.

— Na és az egyetemen tanultak elegendőknek bizonyulnak a gyakorlatban is? — kérdem.

— Az oktatás színvonalának emelkedését határozottan érezhetjük itt. Szinte minden közgazdasági, tervezési kérdéshez hozzá tudunk szólni. A múltkor egy forgalmikönyvelés-vezető kérdésére precíz választ tudtunk adni az állóeszközök évi átlagos értékének számítási módszerére vonatkozóan.

Különösen az ipargazdaságtan és mérlegelemzés tárgyaknak tudjuk rendkívül nagy hasznát venni. Kár, hogy nincs biztosítva a teljes összhang a gyakorlati feladatok s az elméletileg tanultak közt — időbelileg. (A forgalmi eszközök elemzése pl. előbb szerepelt gyakorlati feladatként s csak később lett az egyetemen leadva.)

— A tanszékkel együtt megvan az állandó kapcsolatotok?

— Meg, persze. Gyakran kijárnak hozzánk s a beszámolók vázlatát is megkapjuk.

— T. D. K.-ra nem dolgoztok?

— De igen. Mi ketten az „Anyagnormák és ezek alapján folyó tervezés az Öntödében" c. témán dolgozunk.

— Meddig van munkaidő?

— Fél négyig.

— És ezt rendszeresen betartjátok?

— Be. Már csak a beszámolók miatt is. Sőt gyakran otthon is dolgozunk a dolgozatokon.

— Hányan vagytok itt az RM-ben?

— Tizenöten. Gyere, elkísérünk néhány elvtárshoz!

Átballagunk a Szerszámgépgyárba, Kolláth és Bessenyei elvtársakhoz, majd a Kovácsológyárba, ahol Csepregi, Kovács és Veres elvtársak folytatják üzemi gyakorlatukat.

Kolláth elvtársról kiderül, hogy az üzem szervezeti életében, pártgyűléseken, DISZ-alapszervezetben aktívan részt vesz. Segített a DISZ-titkárnak a Petőfi politikai kör megszervezésében és tanácsokat adott neki a tematikára s a szemináriumi módszerekre vonatkozóan. Segített az exportbrigádok felszabadulási versenyének értékelésében is.

Csepregi és Kovács elvtársaktól pedig megtudom, hogy vasgyűjtésben vettek részt.

Egyébként észrevételeik, problémáik ugyanazok. Annyit jegyeznek még meg, hogy a gyakorlat elején több időt kellett volna biztosítani arra, hogy az üzemet megismerjék — általában.

Búcsúznom kell, az idő elszaladt, a többieket sajnos már nincs idő meglátogatni.

Még csak annyit tudok meg, hogy csakhamar futballmérkőzésre kerül sor. A Kerékpárgyár DISZ-szervezete kihívta a mieinket „bajnoki rangadóra".

...S a robogó gyorsvasút ablakából még egyszer búcsút intek IV. éves társaimnak és az RM sokezer kiváló dolgozójának is. Sok sikert kívánok mindannyiuknak.

Szentes Tamás

NEMZETI ÜNNEPÜNKRŐL

Testvéri barátság.

Valahol útközben.

A Sztálin téren.

A kivilágított Lánchíd.

Fiatalok — fiataloknak

A NŐ ÉS A NŐIESSÉG

Nemrégiben az egyik lap hírül adta, hogy Franciaországban nem engedélyezték bemutatni Shaw: Warrenné mestersége c. színművét. A francia erkölcs őre, aki elnézi a kétes hírű mulatókat és egyéb intézményeket, éppen erkölcsi oldalát tekintve tiltotta el Shaw darabját. Mi nem hisszük, hogy szándékában a helyes közmorál kialakítása vezette, hanem inkább az égető erkölcsi problémákról kívánta a figyelmet elterelni.

A nőkérdésről szabadon csak olyan társadalomban lehet beszélni, ahol kézzelfogható tények bizonyítják, hogy a nőkérdés megoldható, és a nő egyenjogúsága nem puszta elvont fogalom. A múlt században, Ibsen: Nóra c. drámájának színre lépése tárta a világ elé, hogy a nő többé nem maradhat meg a férfival nem egyenjogú körülmények között. Azonban Nóra cselekményének rugója a lélek lázadása és nem láthatjuk, hogy az új Nóra, a felszabadult nő, miként foglalja el helyét a társadalomban. Erre először is Marx adott feleletet. Marx, aki a társadalmi fejlődés törvényeit feltárta, világosan látta, hogy a nő-emancipációt a kapitalista rendszerben végrehajtani nem lehet. A tőkés társadalomnak nem célja, hogy nagyszámú női bérmunkásait egyenlővé tegye a férfival, hiszen a tőkések ezzel jóval több bért kényszerülnének kifizetni. Az éhség, a munkanélküliség, a nyomor, a prostitució a kapitalizmus velejáról, éles fegyverek az egyre inkább öntudatosodó munkásosztállyal szemben.

Hazánk tízéves szabadsága alatt sokat tettünk a kapitalizmus szégyenteljes jelenségeinek felszámolása terén. Azáltal, hogy a nőt bevontuk a társadalmi termelésbe, biztos jövedelmet és megélhetést juttattunk számára. Arra a marxi megállapításra támaszkodva, hogy a nő egyenjogúsítása lehetetlen a termelésbe való bevonása nélkül, harcba szálltunk minden ellenséges, polgári felfogással, mely ebben a nézetben a nő lealacsonyítását látta. Nekünk nem azt a néhány tőkés és középosztálybeli nőt kell néznük, akik sohasem dolgoztak, és így részükre valóban lealacsonyítás a munka. Államunkban megváltozott a munkához való viszony és gyárainkban, irodáinkban, kutatószobáinkban szívesen látjuk a nőt, a régi proletár- és szegénysorsú asszonyok tömegét, akik dolgoztak volna, de akiket csak akkor engedtek munkába lépni, ha a tőkésnek megérte. Az egyenlő munkáért egyenlő bért elv alapján, nődolgozóink nem kerülnek hátrányba a férfival szemben és jogaik is mindenben megfelelnek a férfi jogainak. Választójogunk nem rekeszti ki a nőt, mint ahogy parlamentünkben egyre több női képviselővel is találkozhatunk. Egyetemeink, főiskoláink hallgatói között egyre többen lesznek a nők, akik olyan pályákon is remekül megállják a helyüket, ahol azelőtt sohasem, vagy csak elvétve dolgozott nő. Mindez meggyőzően bizonyítja, hogy a szocialista társadalom, amely nem tesz különbséget ember és ember között, teljes egyenrangúságot, fölszabadulást hozott a nőnek.

Noha sikerült megteremteni a nők egyenjogúságát, mégis gyakran hallhatunk olyan kifakadásokat, hogy a nő csak most lett igazán lesüllyesztve, mert eddig a férfi bálványa volt, az egyenlőség pedig kétségkívül csökkenti a nő értékét. Ez a felfogás felületes és hamis. Nem beszélve arról, hogy semmi szükség a nő bálványozására, meg kell jegyezni, hogy a férfi eddig sem bálványozta a nőt, hiszen akkor nem tűrte volna a prostitúciót. Amit ma a nő joggal elvárhat a férfitól, az a tisztelet és a megbecsülés. Mindannyian ismerünk embereket, akik viszont az egyenjogúsításra hivatkozva olyan viselkedést engednek meg maguknak, amely sérti a nők nőiességét. Azonban meg kell állapítani, hogy az ilyen viselkedésekért a nők is felelősek. Kétségtelen, hogy a nőiesség a nők egyenjogúsítása után is fennmarad, hiszen a nő lelki alkatát erőszakos módon megváltoztatni nem lehet és nem is lenne célszerű. A munka mellett a nő hivatása: a szülés, az anyaság, a gyermeknevelés, a családi rend és béke megőrzése, betegápolás stb., mind olyan tényező, mely arra int, hogy az egyenlőségen belül is megbecsüléssel, különös tisztelettel tartsuk fenn a nőiesség költői fogalmát. A nők ne felejtsék, hogy viselkedésükkel, erőszakos fellépésükkel, ne adjanak okot bántó megjegyzésekre. Azzal, hogy egyenjogúak, ne igyekezzenek szabadulni a bennük lévő nőiességtől, és különösen ne elhanyagolt külsővel, visszatetsző öltözködéssel és rossz modorral. A férfiak pedig kerüljék azt a hibás felfogást, hogy az egyenjogúsított nőt akár férfinak is tekinthetjük, akivel éppúgy viselkedhetünk, mint bármelyik férfitársunkkal. Ami a férfiak között talán mégcsak nem is feltűnő, az a nő részére visszataszító, illetve sértő is lehet. Izléstelen tréfákkal, modortalansággal ne mocskoljuk be azt a képet, amelyet ez az egy szó is kifejez: nőiesség.

NŐI SZEMMEL

Első modellünk háromnegyedes ujjú, sárga puha szövetruha. Csíkos anyagból készült magasított derékrész és gallér díszíti. Elől a magasított derékrészig gombolódik. Szoknyája egyenes szabású, enyhén húzott. A magasított derékrészt csak karcsú, vékony nőknek ajánljuk. Anyagszükséglet duplaszéles anyagból kb. 1,80 m. Ára kb. 240 Ft. A díszítésül használt csíkos anyag lehet sárga—barna, vagy sárga—kék.

Másik modellünk drapp, vagy zöld vászonruha érdekes zsebmegoldásokkal, kihajtós gallérral. A zsebeket zippzár díszíti. Szoknyája egyenes, elől hátul szembe hajtás bővíti, ujja megoldható a zseb vonalával folytatólagosan raglán, vagy egyszerűen japánujjal. Anyagszükséglete szimpla széles anyagból kb. 3.5 m. Ára kb. 190 Ft.

HÓDÍTSÁTOK MEG A LEVEGŐT!

Már napok óta folyt az előkészület, az ernyők gondos összehajtogatása, amikor végre megjöttek a gépkocsik és irány: a repülőtér. Zeng a

dal, magasra csap a jókedv; a járókelők megfordulnak a vidáman éneklő fiatalok kocsija után. Majd nemsokára a kanyargó műút mentén feltűnik a repülőtéri épület. Minden szem a tetőn lévő szélzsákra tapad. Vízszintesen áll! Vajon lehet-e számítani a szél csendesedésére? Erre szeretne mindenki választ kapni.

Halló! Itt a repülőtéri meteorológiai szolgálat! Jelenleg a talajmenti szél 25—27 km-es sebességgel halad, 40 km-es lökések vannak benne.

Ez bizony baj, hiszen a szél az ugrókat messze elsodorná az ugróterület felől. Várni kell! Azonban az idő nem vész kárba, hiszen egy kis játék, taktikai megbeszélés sohasem árt.

— Feleljen nekem az elvtárs — teszi föl a kérdést az egyik oktató —, mit tesz szeles időben a földreéréskor?

Már percek, órák mennek el mögöttünk és mi csak várunk, mert a szél nem akar csillapodni. Az egyik többszörös ugrót megkérdem: — Félnek a gyerekek?

— Talán, de nem mondják. Senki sem akar gyáva hírébe keveredni.

Valóban, félelemnek nyoma sincs, még azok körében sem, akik ma ismerkednek meg először a földdel, nyolcszáz méter magasból. Inkább izgalomnak nevezném azt, amit az arcokról leolvasok. No, de ki emelhetne szót ez ellen az izgalom ellen, aki csak egy kicsit is át tudja érezni az ugrás nagyszerűségét? Hiszen sikerülni fog — kell, hogy sikerüljön!

A fűvön sorbarakott ernyőket a nap süti. Délfelé a szél is elcsendesedik és nemsokára forogni kezdenek az épület mellett álló hatalmas utasszállítógép légcsavarjai.

— Első gép, vigyázz! — hangzik a vezényszó. — Második gép segít fölszerelni az első gépnek.

Az utolsó „szárazföldi" pillanatok ezek. Mire az ugrók

magukra szerelik a hát- és hasernyőket, addigra a gép is előttünk terem. Megtörténik az utolsó ellenőrzés.

— Első gép, beszállás!

Kényelmes, magastámlájú fotelekben helyezkedünk el és várjuk a közelgő percet, az indulást. A beszélgetés megszűnik és lassan kigördülünk a kifutópályára. A sebesség egyre nő, míg alattunk megjelenik a gép árnyéka. Mind

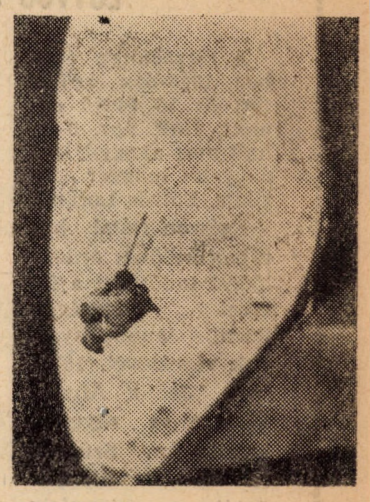

magasabbra emelkedünk. A tavaszi napsütésben föltűnnek Vecsés apró házai. Nagyszerű, fölemelő érzés repülni. Az ember kiáltani szeretne, de most minden idegszállal a parancsot kell figyelni. Közelgünk az ugróterület fölé. A vezényszavak is megrövidülnek.

— Fölkészülni!

Az ugrók fölsorakoznak.

— Figyelem! Ugrás!

Ezután már csak a szabályos időközönként ismétlődő suhogást hallani. Alattunk egymás után nyílnak ki az ernyők, a tovább robogó gép tenyérnyi ablakából figyeljük az ugrók útját a föld felé. Mindez pillanatok alatt zajlik le, de az élmény mégis feledhetetlenül vésődik az emberbe.

— Ott, a szántóföldön, azon a feketén! Ott, látod? Már földet ért — mutatjuk egymásnak, akik a gépben maradtunk. Valljuk be, irigyeljük őket. De azt hiszem, hogy ezt az irigylést nem kell szégyelnünk.

SPORTHÍREK

Egyetemünk két férfi és egy női csapattal vett részt a felszabadulási váltófutásban és mindegyik csapat jól szerepelt. A verseny pontos értékelése lapzártakor még tart.

Természetjáróink a Bp. III. osztályú bajnokság során a Pilis hegységben rendezett versenyen a 7 helyen végeztek.

A következő fordulóra május 8-án kerül sor.

EREDMÉNYEK:

Labdarúgás:
Kg. Haladás—A. közl. 3:1.
Kosárlabda:
Honvéd II.—Kg. Haladás 78:43.
Kg. Haladás—Kinizsi 78:76.
Kg. Haladás—P. Pedagógus 2 pont (női).
Kézilabda:
Kg. Haladás—XI. Posta 17:10.

SAKK

Egyetemünk sakkcsapata a NB I. utolsóelőtti fordulóján fölényesen győzött az Építők együttese ellen. Eredmény: Közgazd. Egy. Haladás—Bp. Építők 10:2.

½ Molnár — Pogáts ½; ½ Forintos — László ½; 1 Haág — Vidor 0; 1 Drechsler — Csurgay 0; 1 Prelovszky — Bonta 0; 1 Stuber — Nagy 0; 1 Pataki — Vastagh 0; 1 Kupcsik — Pressburger I. 0; ½ Solt — Serfőző ½; 1 Kerekes — Pressburger II. 0; ½ Munkácsy — Géczy ½; 1 Gacsályi — Takács 0.

A bajnokságban már csak egy forduló van hátra.

Jó szereplással csapatunk felküzdheti magát az élcsoportba.

Derbi a Mező utcai sportpályán

A meleg tavaszi napsugár két vidám csapatot csalt ki a szabadba. Nagy jelentőségű mérkőzésnek volt tanúja a sportpálya. Az dőlt el ezen a szép, napsugaras délutánon, hogy a II. évfolyam ötös vagy hármas csoportja jobb a labdarúgás művészetében.

Óriási lótás-futás volt a pályán a mérkőzés folyamán végig a labda után. Ünnepélyes pillanat volt, amikor az ötös csoport Oraveczkija lábáról a labda méltóságteljesen a hálóba szállt. Ilyen jelenet a mérkőzés feléig még háromszor előfordult. Érdekes, hogy a hármasok nem örültek egyik esetben sem, pedig igen nagyszerű látvány a labda a hálóban, a kapus a földön, és a bíró olyankor mindig kettőt sípol. Egyszer azonban ők is végre örültek valaminek, akkor ugyanis Varga Miklós elrúgta az ötösök kapusa mellett a labdát és az elérte a hálót.

Amikor abbahagyták a játékot, az ötösök összesen öt gólt adtak a hármasoknak és azok csak egyet adtak vissza (nem nagyon hitelképes egy csapat az a hármas).

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem párt- és DISZ-bizottságának, egyetemi tanácsának és szakszervezeti bizottságának lapja.
Szerkesztő: Gácsi Sándor
Szerkeszti: a szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő: Illés János
Szerkesztőség:
Budapest, IX., Dimitrov-tér 8. III. 382.
Telefon: 186—850
192-es mellék
Kiadja:
a Budapesti Lapkiadó Vállalat
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Szikra Lapnyomda
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-u. 6
Felelős vezető: Kulcsár Mihály

Már sokszor esett szó arról, hogyan lehet a diákotthont valóban a hallgatók otthonává tenni.

Nézzünk most szét a Makarenko utcai diákkotthonok szobáiban — ahol egyetemünk férfi hallgatóinak nagy része lakik —, mi történik itt annak érdekében, hogy a tanulás után fáradtan hazatérőket kellemes, otthonias szoba várja, amelyben jólesik a pihenés. A szobákat végignézve megállapíthatjuk, hogy vannak nagyon rendesek, különösen a 23-as épületben — ahol az elsőévesek laknak. — Ezért dicséretet érdemelnek a fszt 4, I. e. 10/b, 13/c, 16/a és b, II. e. 14, 17/a és b, 19/c, 23-as és a többi szoba is. A felsőbbévesek példát vehetnek az elsősöktől, hogy hogyan kell rendesen ágyat vetni, mert bizony az kifogásolható a 20—22-es épületben.

Igaz, hogy szalmazsák és nem matrac van az ágyakban, de ezért még lehetne rendes. Főleg, ha egyes elvtársak napközben nem feküdnének cipővel az ágyra olvasni, tanulni, esetleg aludni, s nem raknák a cipőket a könyvespolcra, hanem a szekrénybe. (Hisz minden a maga rendjén, módján és idejében helyes.) És mi történne akkor, ha a felsőbbévesek az igazgató, ill. gondnoknő figyelmeztetésére kicsit többet adnának, megfogadnák tanácsukat? Nem lenne semmi baj. Csupán annyi, hogy ők is elismernék, hogy néhányszáz ember vezetők, ill. irányítók nélkül nem élhet az otthonban, és hogy a gondnok azzal, hogy figyelmezteti őket a rendre és a fegyelemre, csak a javukat akarja.

Azért itt is voltak rendes szobák. Pl. a 20-as épületben: I. e. 7, 8, 9, 10. II. e. 12, 19, 22, a 22-es épületben feszt 7, I. e. 26, 30, II. e. 31/b, 33, 36. (Itt a rendet az előző időkhöz hasonlítottuk.) Általában javulás mutatkozik, de még mindig van javítanivaló, pl. a fentebb említett dolgok.

Ahhoz, hogy az otthon lakályosabb legyen, szükséges lenne még, hogy a szalmazsákok helyett matracokat kapnának, a társalgó asztalaira terítők kerülnének, amely megoldható fehér lepedővel is, mint pl. a Szerb utcában. A hallgatók részéről viszont nagyobb gondot kell fordítani a rendre és tisztaságra. A problémák megoldása után — melyhez az egyetem és a hallgatók részéről való támogatásra van szükség — elérjük, hogy az otthon valóban otthonunk lesz.

KULTÚRHÍREK

Április 2-án népi együttesünk műsort adott hazánk felszabadulásának 10. évfordulója alkalmából egyetemünk aulájában

A műsorban az együttes döntően új számokat mutatott be. A műsor méltó volt a nagy évforduló megünneplésére

Április 20-án az aulában a pénzügyőrök zenekara hangversenyt rendez. A műsorban népszerű számok szerepelnek.

★

Április 26-án a IX. kerületi békebizottság műsort rendez egyetemünk aulájában a Rákóczi szabadságharc emlékére. A műsort népi együttesünk adja.

★

Május 7-én népi együttesünk Kecskeméten műsort ad a honvédségnek.

Április 30-án énekkarunk felvételre megy a rádióba.

★

Április folyamán az Akadémiai Kiadó kiadásában megjelenik Hégel „Esztétiká"-jának II. kötete.

106 ÉVVEL EZELŐTT

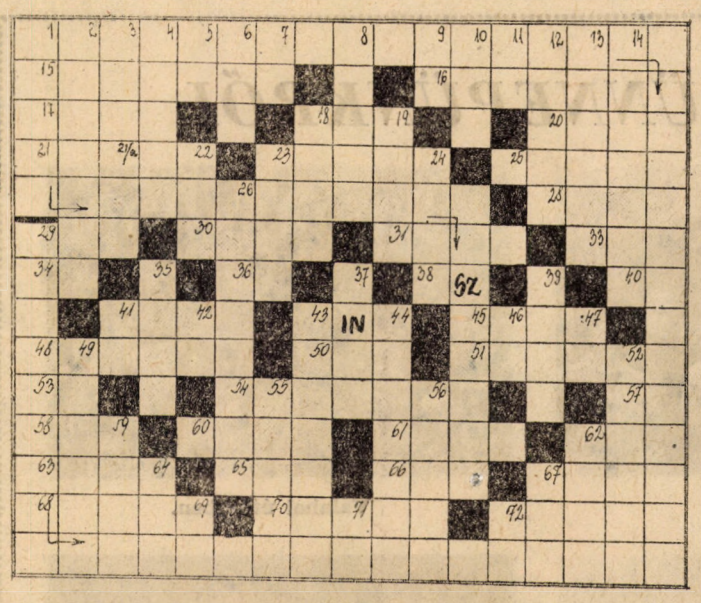

Vízszintes:

1. 1849. április 14-én történt. 15. Mélyen emberies. 16. Az elektromos indukció feltalálója. 17. A csúnya. 18. Latin személyes névmás. 20. Fordítva: ültem vala. 21. Hajlékony lemez. 23. Színes szovjet film. 25. Fordítva: határ, mezsgye — latinul. 28. Tavasszal folyik az utcákon (N=H). 29. Testrész (ékhiba). 30. Vajon eladandó holmi? 31. Állattannal foglalkozók az állatvilággal kapcsolatosak. 33. ...ztor — görög mondai hős. 34. Beosztás jelzés. 36. Gonda Tamás. 38. D. SZ. 40. Igevégződés. 41. Férfinév. 43. Hatalmas ázsiai ország. 45 Idegen férfinév 48, Néhány cigaretta. 50. Létra közepe. 51. Névelővel: ütés és kör is van ilyen. 53. Csodálkozó szócska. 54. Megállóhely. 57. Állóvíz. 58. Kevert mag. 60. Fordítva: női név. 61. Az első ember. 62. Helyhatározó rag. 63. Visszaverjl 65. YLÖ. 66. DIT. 67. Gépkocsimárka. 68. P-vel az elején méreg — angolul. 70. Letesz. 72. Gyarmati fűszer.

Függőleges:

1. Vízszintes 1. folytatása. 2. Bőrfajta. 3. Egzotikus állat (csak a 3-ik kockáig). 4. Vakmerő. 5. RN. 6. Z-vel az elején főisten. 7. Kettősbetű. 8. Az egyik emberfaj. 9. Angol viszonyszó. 10. Fogoly. 11. Félsrőf. 12. Fordítva: a másik. 13. Névelővel: ördög, rossz szellem. 14. „Eppur si muove" — mondta ..... midőn megszabadult az inkvizíció elől. 18. Élete. 19. Előidéz valamit. 21/a. 12 franciául és fonetikusan. 22. Fordítva: nagyon öreg. 23. Krónikus betegség. 24. Híres országgyűlés színhelye volt. 26. Vad kegyetlenkedést hajtott végre itt Horthy. **29. 1830. április 16-án halt meg.** 35. Érzéstelenítőszer. 37. Kolombus egyik hajójának neve. 39. Küzdelem jelzője lehet. 41. Országos Tanács. 42. TR. 43. Megfelelő módon. 44. II. Fülöp spanyol király tengeri flottája, melyet részben a vihar, részben az angolok pusztítottak el (az utolsó betű nem számítandó). 46. Névelő. 47. Patakocska. 49. Forró égövi állat. 52. Névelővel az egyik háziállat fejét díszíti. 55. Csokonai szerelme volt. 56. Becézett férfinév. 59. Amit a gyermekek nagyon szeretnek. 62. Könnyelmű álmodozó. 64. VOF. 67. Hajórész. 69. Biztatószó. 71. Vallásrövidítés. 72. Fordítva: Monte Christo e vár foglya.

Mai számunkban új rejtvényversenyt indítunk. A legtöbb helyes megfejtést beküldőket jutalomban részesítjük. Előző számunk megfejtése: **Vécsnaja blagodárnoszty i szláva krásznoj ármii oszvobogyivsej násu rogyinu. Tíz éve szabad hazánk. Felszabadult hazánk.**

Jutalomban részesülnek: Ruzicska Ibolya IV/külker. 2. Nagy József, I/12. A szerkesztőségben átvehetik a jutalmat.